

A tehetség a magyar társadalomban

Háttéranyag a sajtó számára
a MATEHETSZ megbízásából 2015. májusában végzett
országos reprezentatív közvélemény-kutatás eredményeiről

Hidak a tehetségeseknek

A fiatalok 47%-a szerint az elmúlt években bővült a tehetségeseknek szóló programkínálat – derül ki egy friss felmérésből, mely országos reprezentatív mintán vizsgálta, hogyan gondolkodunk mi magyarok a tehetségről.

Rubik Ernőt, Hosszú Katinkát, Czeizel Endrét, Egervári Krisztinát és Szent-Györgyi Albertet említik leggyakrabban a tehetséggel kapcsolatos közvélemény-kutatás résztvevői, amikor tehetséges embereket kell megnevezniük, de a tízes listára még éppen fölkerül Bartók Béla is, akinek a születésnapján, március 25-én ünnepeljük minden évben a tehetség napját. A Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (MATEHETSZ) megrendelésére elvégzett országos reprezentatív közvélemény-kutatásban 1000 fő 18-59 éves felnőtt és 160 fő 15-19 éves fiatal vett részt. A minta nemre, korra, településtípusra és iskolai végzettségre nézve is reprezentatív módon képviseli a magyar lakosságot.

A kutatás során arra a kérdésre kerestük a választ, hogy mit gondolnak a magyarok a tehetségről, a tehetség felismerésének módjairól, a tehetséggondozási lehetőségekről, a tehetség hasznosulásáról.

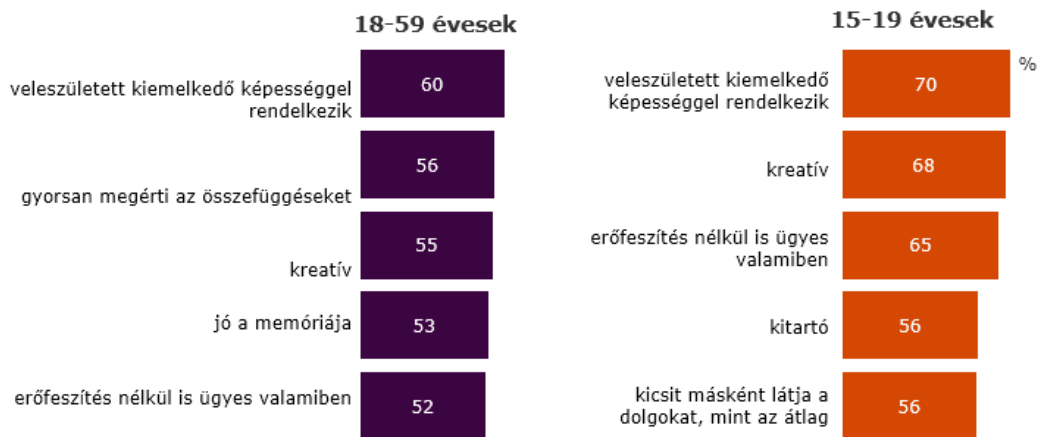
Kiemelkedő képességek

A tehetséget a válaszadók elsősorban veleszületett kiemelkedő képességként értelmezik, emellett a felnőttek az összefüggések gyors megértését, a kreativitást és a jó memóriát társítják hozzá. A fiatalok számára is fontos eleme a tehetségnek a kreativitás, de számukra a könnyedség („erőfeszítés nélkül ügyes”) és a kitartás, illetve az átlagtól eltérő látásmód a tehetség legfontosabb jellemzői.

Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége
Tehetséghidak Program

Cím: 1518 Budapest, 112 Pf. 146
Székhely: 1119 Budapest, Mérnök. u 39.
Telefon: +36 (1) 799 7970 Fax: +36 (1) 688 4880
info@tehetseg.hu / www.tehetseg.hu

Most néhány állítást olvashat, kérem válassza ki közülük azokat, amelyek Ön szerint egy tehetséges gyerekre lehetnek jellemzőek!

A tehetség támogatását fontosnak tartják a válaszadók, mindössze 16%-uk gondolja úgy, hogy a tehetséget nem kell támogatni, az magától is kitör. Háromnegyedük egyetért abban, hogy a tehetségek támogatása közös társadalmi feladat, a hátrányos helyzetű tehetségek támogatását kétharmaduk az állam dolgának tekinti.

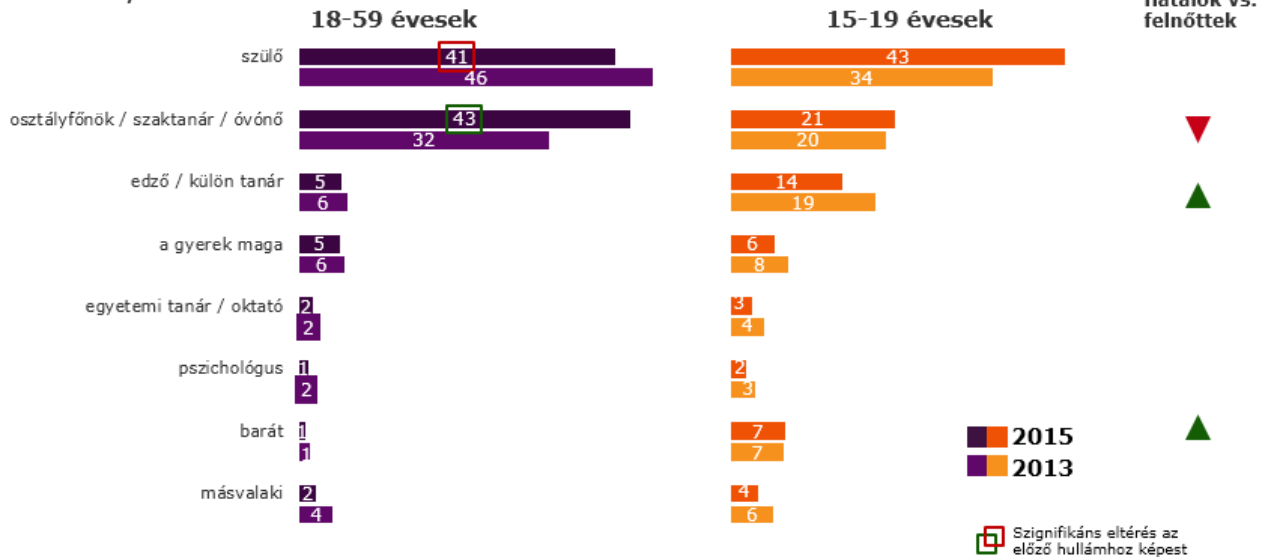
A tehetségek támogatása a válaszadók szerint megtérülő befektetés, 79%-uk gondolja úgy, hogy a tehetséges emberek növelik az ország hírnevét, 70%-uk szerint pedig ők az ország sikerének a motorjai. Mindemellett nincs teljes egyetértés abban, hogy a tehetséges emberek hajtanak-e gazdasági hasznot, ezt csak a válaszadók 59%-a látja így. Miközben a túlnyomó többség (82%) egyetért abban, hogy a tehetséges ember is megdolgozik a sikerért, csak 22% gondolja úgy, hogy a tehetségeseket anyagilag is jól elismerik.

Szülők és/vagy tanárok?

A legtöbb válaszadó úgy gondolja, hogy a tehetség bármely életkorban felfedezhető, de kiemelt jelentőségűnek ítélik ebből a szempontból az óvodás és kisiskolás kort. Mind a felnőttek, mind a fiatalok úgy látják, hogy a szülőknek meghatározó a szerepük a tehetség felismerésében. A korábbi, 2013-as méréshez képest fontos változás, hogy a szülők generációja nagyobb arányban várja szakembertől, vagyis az óvónőktől és a tanároktól a tehetség felismerését (2013: 32%, 2015: 43%), ugyanebben az időszakban az

iskoláskorú fiatalok véleménye pedig éppen ellentétes irányba változott: ők egyre inkább a szülőktől várják a tehetségük felismerését (2013: 34%, 2015: 43%).

Ön szerint ki mondja meg egy gyerekről, hogy tehetséges-e valamiben? Amennyiben többe választ, kérem, jelölje a sorrendet! Jelölje 1-essel akinek a leginkább a feladata, 2-essel a következőt, stb.

Jól látható a válaszokból, hogy a legtöbb tehetségterületen a szülők a szakemberektől, tanároktól, edzőktől, zenetanároktól várják a tehetségek azonosítását, a főszabály alól csak néhány, az iskolai közegben kevésbé érvényesülő képességterület kivétel, mint például az üzleti érzék vagy a szervezőkészség.

Az iskolának a tehetség felismerésében és a tehetséggondozásban betöltött kiemelkedő szerepére mutat rá az a tény, hogy a gyerekes válaszadók alig egyharmada járattja a gyermekét valamilyen különóra. A különórák közel fele pedig sport jellegű foglalkozás. Azok a válaszadók, akik különóra járattják a gyermeküket, a leggyakrabban a gyerek tehetsége, érdeklődése alapján választanak programot.

Mit ér a tehetség, ha magyar?

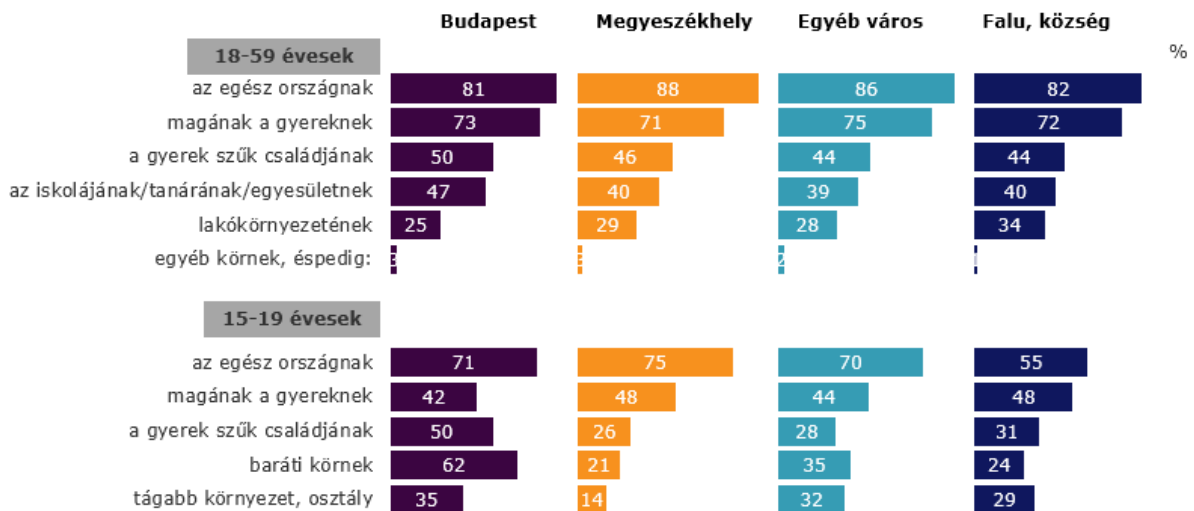
A tehetségek lehetőségeinek tekintetében Magyarországon továbbra is a pesszimista hozzáállás a jellemző, általános vélemény, hogy a magyarországi tehetségek jelentős része anyagi okok miatt kallódik el. Sokan osztják azt a véleményt, hogy külföldön sokkal könnyebben válhat a tehetséges ember sikeressé. A fiatal válaszadók ezen a téren is optimistábbak szüleiknél: mind itthon, mind külföldön nagyobb arányban tartják tehetségesnek az embereket, és több esélyt adnak annak is, hogy a tehetséges egyúttal sikeres is lesz, akár

ittthon, akár külföldön. Míg a szülők az anyagiak hiányát említik első helyen a sikertelenség okaként, a fiatalok úgy gondolják, hogy a tehetség sokszor az önbizalom hiánya miatt marad rejtve.

Jelentősen eltér a szülők és a fiatalok véleménye abban a kérdésben, hogy kinek lehet jó a tehetség kiteljesedése. Mindkét életkori csoport első helyen említi, hogy a tehetségek kibontakozása az egész országnak előnyös, a szülők 84%-a, a fiatalok 66%-a gondolja így, ám míg a szülők ezzel közel azonosként értékelik a személyes előnyöket (73%), addig a fiatalok kevesebb mint fele (46%) gondolja úgy, hogy saját személyes életében is előnye származik abból, ha tehetséges.

Kinek lehet jó a tehetség kiteljesedése?

Kinek lehet az jó, előnyös, ha egy ilyen tehetség kiteljesedik?

4

Mi a teendő?

A szülők kiemelt szerepe elvitathatatlan a tehetséges gyerekek fejlődésének előmozdításában is, bár – csakúgy, mint a tehetség felismerésével kapcsolatban – itt is jelentős véleménykülönbség mutatkozik a szülők és a fiatalok között. A szülők fele (51%) ma is úgy véli, hogy a kulcsszerepe van a gyerekek tehetségének kibontakoztatásában, ám a korábbi méréshez képest jelentősen nőtt azoknak a szülőknek az aránya, akik a tehetséggondozást a magyar állam feladatának tekintik (2013: 9%, 2015: 13%). A fiatalok

Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége
Tehetséghidak Program

Cím: 1518 Budapest, 112 Pf. 146
Székhely: 1119 Budapest, Mérnök. u 39.
Telefon: +36 (1) 799 7970 Fax: +36 (1) 688 4880
info@tehetseg.hu / www.tehetseg.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

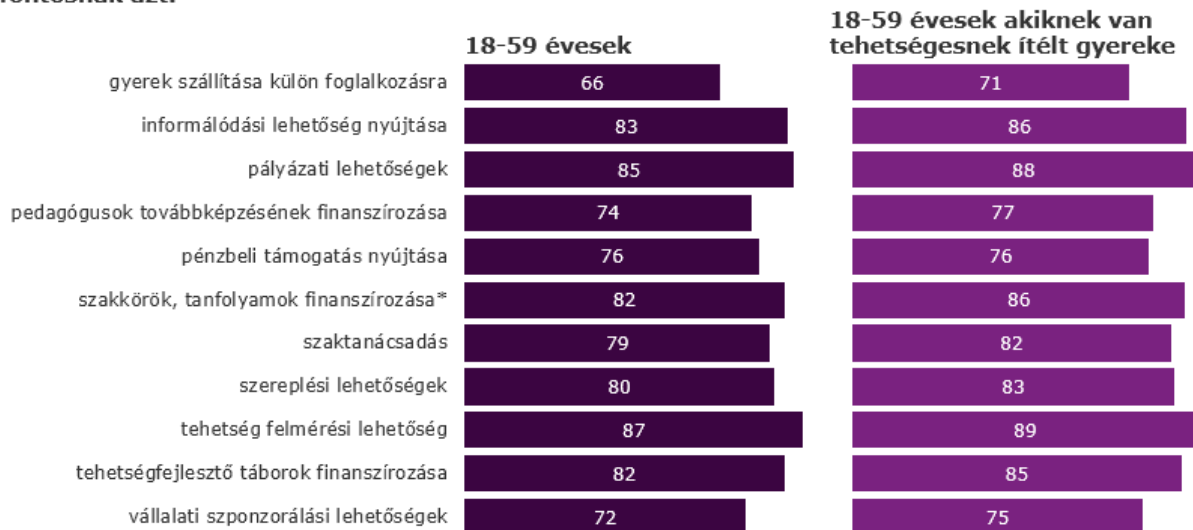
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

véleménye ezzel ellentétes irányú elmozdulást mutat: 78%-uk elsőként a szüleire számít (szemben a két évvel ezelőtt mért 65%-kal), és az államra csak 5%-uk támaszkodna, ami csökkenés a korábbi adathoz képest.

A szülők szerint a tehetséges gyerekeknek leginkább iskolai keretek között működő, egyénre szabott tantervekre, külön feladatokra lenne szükségük (40%), emellett az iskolán kívüli egyéni különórákra mutatkozik a legnagyobb igény (24%). A fiatalok az iskolán kívüli egyéni különórák mellett teszik le a voksot (36%), második legfontosabbként pedig a versenyeken való részvételt említik (23%).

A tehetséges gyerekek támogatási, segítségi lehetőségei

A következőkben lehetőségeket olvashat, hogy hogyan lehet segíteni, támogatni tehetséges gyerekeket. Kérem, mondja meg mindegyikről, hogy Ön személy szerint mennyire tartja fontosnak azt.

5

Emellett a tehetség felismerését és gondozását szolgáló minden tevékenységi formát örömmel vesznek a válaszadók az informálódási lehetőségtől a szaktanácsadáson, a tehetség felmérési lehetőségeken keresztül a szakkörök, táborok, szereplési lehetőség megteremtéséig.

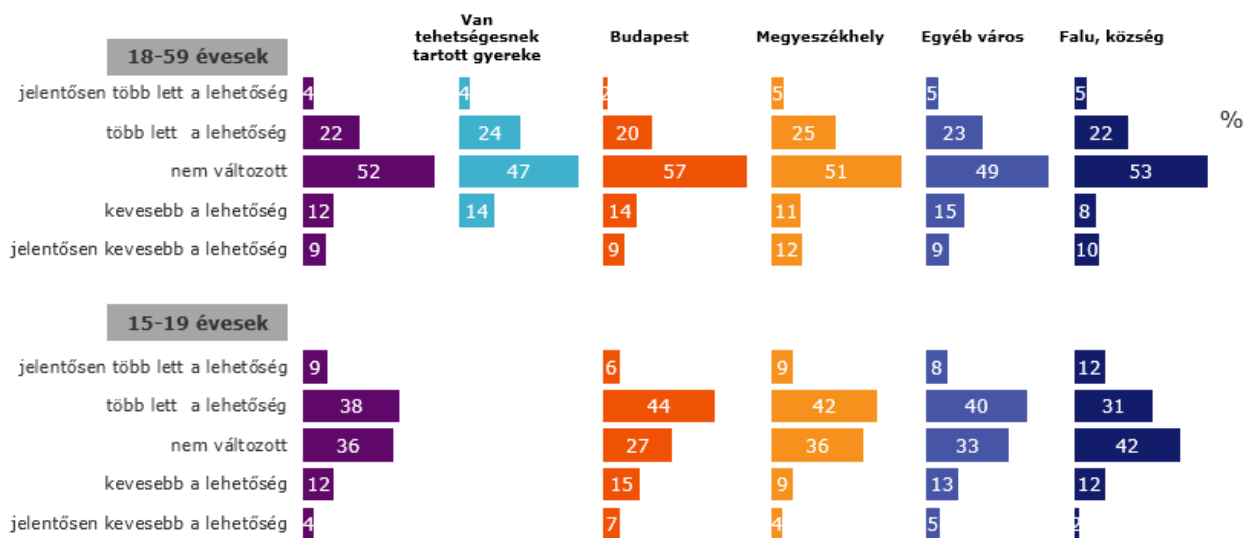
Kíváncsiak voltunk arra is, hogy mi jelenti a tehetséges fiatalok számára a motivációt. Kimagasló arányban (90%) a dicséret, a biztatás, a pozitív visszajelzés hat a leginkább motiválóan a tehetséges fiatalokra, a

szakemberek, edzők, tanárok, a családtagok dicsérő szavai fontosabbak, mint a versenyeredmények. A pénzjutalom pedig csak a diákok 36%-a szerint motiváló hatású.

Lehetőségek tehetségeseknek

2015-ben a saját gyereküket tehetségesnek tartó válaszadók mintegy harmada nyilatkozott úgy, hogy az iskolában talált lehetőséget a gyerek jó képességeinek fejlesztésére, ez az arány a falvakban élők körében eléri a 40%-ot. Az iskola mellett a sportegyesületek, a művészeti iskolák és más tehetséggondozó formák is megjelennek a válaszok között. Ugyanakkor a válaszadók egyharmada nem is keresett gyermeke számára ilyen lehetőséget. A fentiek alapján nem meglepő, hogy a 15-19 éves korosztály 38%-a szerint az elmúlt években több, 9%-uk szerint pedig jelentősen több lett a környezetükben rendelkezésre álló tehetséggondozó lehetőség. A szülők ebben is sötétebbnek látják a képet: 52%-uk szerint nem változott, 22%-uk szerint nőtt, 4%-uk szerint pedig jelentősen bővült a tehetséggondozó lehetőségek palettája a környékükön.

Hogy látja, az Ön környezetében hogyan változott a tehetséges gyerekek gondozásának lehetősége az elmúlt években?

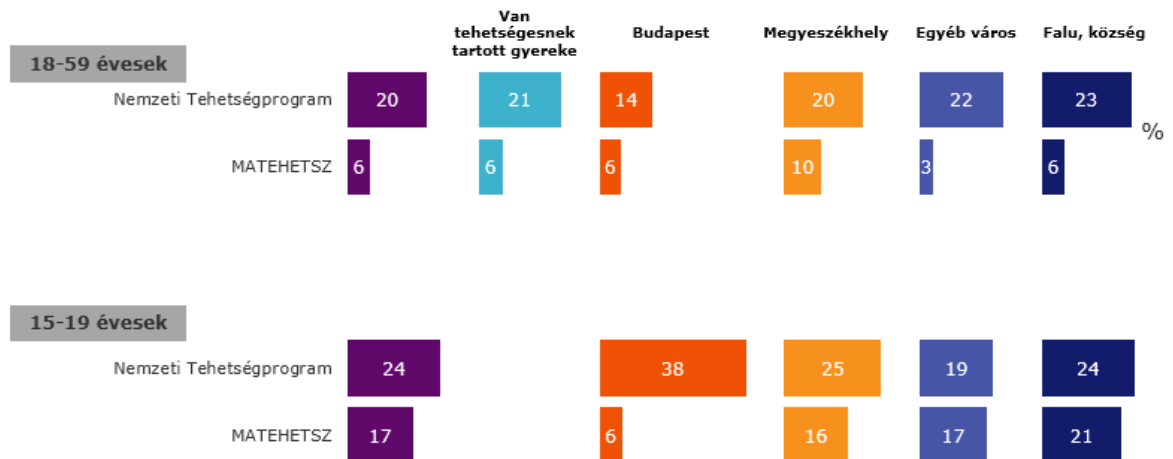
A pozitív változás tetten érhető a Nemzeti Tehetség Program ismertségében is: a szülők 20%, a fiatalok 24%-a állítja, hogy hallott már a Nemzeti Tehetség Programról, míg a szülők 6, a fiatalok 17%-a számára

cseng ismerősen a MATEHETSZ neve.

A Nemzeti Tehetség Program és a MATEHETSZ ismertsége

Hallott már a Nemzeti Tehetség Programról?

És a MATEHETSZ-ről (Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségéről) hallott már?

7

A lehetőségek bővüléséhez és ismertségük növekedéséhez minden biztonnal hozzájárult a MATEHETSZ által lebonyolított Tehetséghidak program is, mely az elmúlt három év során uniós finanszírozásból összesen 3,2 milliárd forint értékben valósított meg tehetséggondozó programokat országszerte. A Tehetségpontok hazai hálózatában lebonyolított tehetségfejlesztő programokban összesen több mint 35 ezer fiatal vett részt.

(A kutatást a TNS Hoffmann Kft végezte a Tehetséghidak Program keretében.)

További információ:

Munkácsy Zsuzsa

alprojektvezető, Tehetséghidak Projektiroda

+3630-640-4112

<http://tehetseg.hu>

Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége
Tehetséghidak Program

Cím: 1518 Budapest, 112 Pf. 146

Székhely: 1119 Budapest, Mérnök. u 39.

Telefon: +36 (1) 799 7970 Fax: +36 (1) 688 4880

info@tehetseg.hu / www.tehetseg.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége
Tehetséghidak Program

Cím: 1518 Budapest, 112 Pf. 146
Székhely: 1119 Budapest, Mérnök. u 39.
Telefon: +36 (1) 799 7970 Fax: +36 (1) 688 4880
info@tehetseg.hu / www.tehetseg.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE